

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **Stavební bytové družstvo Pernštejn**, se sídlem třída Míru 2672, Pardubice, zastoupeného Mgr. Josefem Smutným, advokátem, se sídlem třída Míru 92, Pardubice, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, pracoviště Hradec Králové, se sídlem Slezská 839, Hradec Králové, **za účasti** osoby zúčastněné na řízení: M. Š., proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 6. 2011, č. j. 46091/010-6312-5.4.2011-21171-7/2-TL, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích ze dne 20. 9. 2012, č. j. 52 Ad 42/2011 - 107,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce ani osoba zúčastněná na řízení **n e m a j í** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím žalované ze dne 2. 6. 2011, č. j. 46091/010-6212-5.4.2011-21171-7/2-TL (dále jen „napadené rozhodnutí“), bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Pardubice ze dne 22. 2. 2011, č. j. 46005/110-6312-24.1.2011-1791/4/KD/2, o tom, že osobě zúčastněné na řízení trvala

účast na nemocenském pojištění u žalobce coby jejího zaměstnavatele na základě pracovní smlouvy uzavřené dne 1. 8. 2002 do dne 13. 8. 2010.

[2] Žalovaná v napadeném rozhodnutí k otázce pracovního poměru mezi žalobcem a osobou zúčastněnou na řízení konstatovala, že dne 1. 8. 2002 byla mezi žalobcem a osobou zúčastněnou na řízení uzavřena pracovní smlouva (na pozici předsedy družstva) s datem nástupu do zaměstnání téhož dne (dále též jen „pracovní smlouva ze dne 1. 8. 2002“), přičemž vzniklý pracovní poměr zanikl okamžitým zrušením ze strany zaměstnance (osoby zúčastněné na řízení), které bylo žalobci písemně doručeno dne 13. 8. 2010. Osoba zúčastněná na řízení sice byla již dne 4. 6. 2002 na členské schůzi žalobce zvolena členem představenstva žalobce a představenstvo si ji zároveň zvolilo za předsedu; nicméně tehdy platné stanovy žalobce umožňovaly vznik pracovněprávního vztahu u jeho předsedy (představenstva), a to na výkon dalších činností spojených s běžným řízením družstva. Žalovaná upozornila na to, že členská schůze žalobce si byla dobře vědoma problematičnosti právního postavení osoby zúčastněné na řízení, zejména s ohledem na obtížnost rozlišení, kdy pro žalobce vykonává činnost jako statutární orgán a kdy pro něj pracuje jako zaměstnanec. K tomu uvedla, že pokud by s osobou zúčastněnou na řízení nebyl uzavřen pracovní poměr, byl by uzavřen s jinou osobou, která by řídila běžnou činnost družstva. Činnosti uvedené v části II. dokumentu vyhotoveného dne 28. 4. 2003, jehož předmětem mělo být vymezení pracovních povinností osoby zúčastněné na řízení, pak dle názoru žalované přímo nesouvisely s výkonem funkce statutárního orgánu. Úkony jako např. zastupování družstva navenek, řízení a příprava schůzí představenstva apod. nepochybně patřily k výkonu funkce předsedy představenstva, avšak běžnou náplní činnosti předsedy představenstva není např. přebírání došlé pošty, vedení knihy došlé a odeslané pošty, zajišťování styku s účetní kanceláří, daňovými poradci, úřady státní správy, zajišťování fakturace smluvním partnerům či vedení evidence o odpracované době včetně přestávek na odpočinek. Tyto činnosti už jdou nad rámec výkonu funkce statutárního orgánu a mohly být tedy zajišťovány v pracovněprávním vztahu ať už osobou zúčastněnou na řízení či jinou osobou. Žalovaná tak uzavřela, že osoba zúčastněná na řízení splnila podmínky účasti na pojištění podle § 2 odst. 1 zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, ve znění platném do 31. 12. 2008 (resp. po tomto datu podle § 6 odst. 1 písm. a) zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů).

[3] Proti napadenému rozhodnutí brojil žalobce žalobou, v níž zejména namítl, že pracovní smlouva ze dne 1. 8. 2002 je absolutně neplatná pro rozpor se zákonem, tudíž nemohlo dojít k platnému vzniku pracovního poměru mezi žalobcem a osobou zúčastněnou na řízení. Absolutní neplatnost této pracovní smlouvy dovozoval žalobce ze dvou důvodů. Jednak proto, že tato smlouva byla uzavřena na dobu neurčitou, přestože podle obchodního zákoníku určují funkční období jednotlivých členů představenstva stanovy, přičemž stanovy žalobce se pro všechny členy představenstva omezují na tři roky. Další důvod neplatnosti pracovní smlouvy ze dne 1. 8. 2002 pak podle žalobce spočíval v tom, že náplní daného pracovního poměru měl být výkon činností statutárního orgánu, respektive jeho člena, což je rovněž nezákonné. Žalobce nesouhlasil se závěrem žalované, že by osoba zúčastněná na řízení vykonávala vedle činností souvisejících s výkonem funkce předsedy družstva také činnosti podle zákoníku práce. Žalobce rovněž vytkl žalované, že se řádně nezabývala zásadní otázkou platnosti pracovní smlouvy ze dne

pokračování

1. 8. 2002 coby předběžnou otázkou, přičemž z tohoto důvodu nebyl ve správním řízení ani zjištěn skutkový stav podstatný pro rozhodnutí žalované.

[4] Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozsudkem ze dne 20. 9. 2012, č. j. 52 Ad 42/2011 – 107 (dále jen „krajský soud“ a „napadený rozsudek“), žalobu zamítl. Upozornil na doslovnou shodu žalobních námitek s námitkami odvolacími (krom námitek neřešení předběžné otázky a nezjištění skutkového stavu žalovanou) a uvedl, že žalovaná se se všemi těmito námitkami podrobně vypořádala, přičemž odůvodnění napadeného rozhodnutí krajský soud obsáhle citoval. Konstatoval, že žalovaná se ve svém rozhodnutí fakticky zabývala i otázkou platnosti pracovní smlouvy ze dne 1. 8. 2002 a v souladu s § 57 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, si o ní sama učinila úsudek a dospěla k závěru, že v rozhodné době nebylo nemožné, aby byl s předsedou představenstva družstva uzavřen pracovněprávní vztah (na činnosti odlišné od výkonu funkce statutárního orgánu).

II. Obsah podání uplatněných v řízení o kasační stížnosti

[5] Proti napadenému rozsudku brojil žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností. V ní setrval na svém názoru o absolutní neplatnosti pracovní smlouvy ze dne 1. 8. 2002 pro její rozpor se zákonem, což považoval za klíčové při řešení sporu o účast na nemocenském pojištění osoby zúčastněné na řízení. Stěžovatel rovněž doplnil, že otázka platnosti pracovní smlouvy byla v mezidobí řešena (jako předběžná otázka v jiném, skutkově nesouvisejícím řízení) Krajským soudem v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, jenž se v rozsudku ze dne 25. 10. 2012, sp. zn. 36 Cm 201/2009, zcela ztotožnil se skutkovou a právní argumentací stěžovatele a dospěl k závěru, že pracovní smlouva ze dne 1. 8. 2002 je neplatná. Stěžovatel namítal, že krajský soud jeho žalobu zamítl ze zcela formalistických důvodů, především na základě shody žalobních a odvolacích námitek, přičemž u těchto námitek toliko zhodnotil, zda se žalovaná s nimi věcně vypořádala. Otázkou platnosti pracovní smlouvy ze dne 1. 8. 2002 se krajský soud odmítl zabývat, přestože je toto posouzení pro řešení věci klíčové.

[6] Žalovaná ve svém vyjádření ke kasační stížnosti plně odkázala na napadené rozhodnutí a na své vyjádření k žalobě. Uvedla, že k odkazu stěžovatele na rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 25. 10. 2012, sp. zn. 36 Cm 2001/2009, se nemůže nijak vyjádřit, neboť nebyla účastníkem řízení a okolnosti případu jí nejsou známy. Citovaný rozsudek byl vydán více než měsíc po projednání žaloby proti napadenému rozhodnutí a byl proti němu podán opravný prostředek. Žalovaná uvedla, že se platností pracovní smlouvy ze dne 1. 8. 2002 podrobně zabývala a učinila si o ní úsudek, ač v napadeném rozhodnutí uvedla, že vyslovit neplatnost pracovní smlouvy může pouze soud. Při svém rozhodování vycházela z toho, že v rozhodné době bylo možné, aby s předsedou představenstva družstva byl uzavřen pracovněprávní vztah, a to na činnosti odlišné od výkonu funkce statutárního orgánu.

[7] Osoba zúčastněná na řízení ve svém vyjádření ke kasační stížnosti upozornila na to, že proti stěžovatelem odkazovanému rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 36 Cm 201/2009 podala odvolání a tento rozsudek tak není pravomocný.

Argumentaci stěžovatele přičítala snaze vyhnout se povinnosti zaplatit povinné odvody sociálního a zdravotního pojištění včetně příslušného penále. Pracovní smlouva ze dne 1. 8. 2002 byla řádně uzavřena, má veškeré potřebné náležitosti a bylo z ní několik let plněno. Na jejím základě byly vykonávány pracovní úkony a placeny sociální a zdravotní dávky.

[8] Na vyjádření žalované a osoby zúčastněné na řízení reagoval stěžovatel replikou. Setrval na názoru, že jeho argumenty proti napadenému rozhodnutí jsou kvalifikované a opodstatněné. Podotknul, že vyměřené a zaplacené penále předeepsal osobě zúčastněné na řízení k náhradě a způsobenou škodu z ní vymáhá.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud se kasační stížností zabýval nejprve z hlediska splnění formálních náležitostí. Konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Podmínka povinného zastoupení ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. je také splněna. Kasační stížnost je tedy přípustná.

[10] Nejvyšší správní soud poté posoudil důvodnost kasační stížnosti a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[11] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku, tedy tím, zda je napadený rozsudek srozumitelný a zda je v jeho odůvodnění uveden dostatek důvodů podporujících jeho výrok (k nepřezkoumatelnosti viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75, publ. pod č. 133/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 – 130, publ. pod č. 244/2004 Sb. NSS, všechna v tomto rozsudku citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud má za to, že z obsahu napadeného rozsudku je zřejmé, že krajský soud se všemi žalobními námitkami věcně zabýval, přičemž se ztotožnil se závěry žalované obsaženými v napadeném rozhodnutí. Za nepřezkoumatelné nemůže být považováno ani napadené rozhodnutí, neboť žalovaná se v něm otázkou platnosti pracovní smlouvy taktéž řádně zabývala, a to i z hlediska namítaného rozporu s ustálenou judikaturou civilních soudů. Na str. 8 napadeného rozhodnutí žalovaná uvedla, že činnosti, které byly uvedeny v části II. pracovní náplně ze dne 28. 4. 2003, přímo nesouvisí s výkonem funkce statutárního orgánu. Dle žalované běžnou náplní funkce předsedy představenstva družstva není např. přebírání došlé pošty, vedení knihy došlé a odeslané pošty, zajišťování styku s účetní kanceláří, daňovými poradci, úřady státní správy, zajišťování fakturace smluvním partnerům či vedení evidence o odpracované době včetně přestávek na odpočinek; tyto činnosti jdou nad rámec výkonu funkce statutárního orgánu a mohly být tedy zajišťovány v pracovněprávním vztahu ať už osobou zúčastněnou na řízení či osobou jinou. Pokud stěžovatel namítl, že žalovaná na str. 6 napadeného rozhodnutí uvedla, že není oprávněna rozhodovat o platnosti či neplatnosti uzavřené pracovní smlouvy, je toto tvrzení žalované podle názoru Nejvyššího správního soudu zcela zjevně vytržené z kontextu napadeného rozhodnutí. Žalovaná totiž hned v následující větě vysvětlila, že vyslovení případné

pokračování

neplatnosti pracovní smlouvy ze dne 1. 8. 2002 (jak to ve správním řízení požadoval stěžovatel) je výhradně v kompetenci (civilního) soudu. Napadený rozsudek i napadené rozhodnutí jsou tedy bez jakýchkoliv pochybností přezkoumatelné, neboť je z nich jednoznačně seznatelné, jakými úvahami se krajský soud a žalovaná řídily a k jakým závěrům při svém rozhodování dospěly.

[12] Stěžovatel učinil svou ústřední kasační námitkou tvrzení, že pracovní smlouva ze dne 1. 8. 2002 (uzavřená s osobou zúčastněnou na řízení) byla absolutně neplatná pro rozpor se zákonem, resp. s judikaturou civilních soudů. K tomu šestý senát Nejvyššího správního soudu uvádí, že usnesením ze dne 31. 7. 2013, č. j. 6 Ads 136/2012 – 38, se chtěl vymezit proti právnímu názoru třetího senátu vyjádřenému v rozsudku ze dne 9. 12. 2010, č. j. 3 Ads 119/2010 – 58, a podle § 17 s. ř. s. předložil rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu k posouzení právní otázku, **zda do okruhu osob účastných nemocenského pojištění podle zákona č. 187/2006 Sb. ve zněních účinných před 1. 1. 2012 (a do 31. 12. 2008 podle zákona č. 54/1956 Sb.) spadají jako „zaměstnanci v pracovním poměru“ také osoby ve funkci statutárního orgánu či jeho člena obchodní společnosti nebo družstva, pokud v rozhodné době byly v dobré víře, že s danou právnickou osobou jsou zároveň v pracovněprávním vztahu (pro činnosti nesouvisející s výkonem uvedené funkce).** Usnesením ze dne 9. 12. 2014, č. j. 6 Ads 136/2012 – 57, vrátil rozšířený senát věc šestému senátu bez věcného vyřízení a zároveň jej upozornil na to, že v judikátu č. j. 3 Ads 119/2010 – 58 vyšel třetí senát ze skutkového základu, v němž nebylo zjištěno a prokázáno, že by funkce ředitele společnosti představovala jiný druh práce, než která vyplývá přímo z práv a povinností jednatele společnosti s ručením omezeným. Dle právního názoru správních orgánů tudíž v kauze řešené třetím senátem pracovní poměr žalobci na základě pracovní smlouvy uzavřené dne 23. 2. 2006 nevznikl. Vzhledem k neexistenci pracovního poměru nevznikl v období od 23. 2. do 6. 9. 2006 ani pojistný poměr podle § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 54/1956 Sb., neboť podle tohoto ustanovení je účast na nemocenském pojištění vázána právě na existenci pracovního poměru. Žalobce jako stěžovatel v řízení před Nejvyšším správním soudem trval na tom, že jeho činnost jako statutárního orgánu měla odlišný obsah od jeho činnosti zaměstnance (ředitele společnosti). K tomu třetí senát uvedl, že *„sice stěžovatel konstantně tvrdí, že náplň jeho činnosti jakožto jednatele společnosti na straně jedné a jako ředitele společnosti na straně druhé, se liší, ani v průběhu správního řízení, ani v průběhu řízení před soudem však blíže nespecifikoval, v čem tyto rozdíly spočívají a jaké důkazy navrhuje k jejich prokázání.“* Komplexní posouzení podmínek účasti na nemocenském pojištění však nebylo a ani nemohlo být předmětem rozsudku ze dne 9. 12. 2010, č. j. 3 Ads 119/2010 – 58, neboť stěžovatel byl v této věci přihlášen k nemocenskému pojištění od 23. 2. 2006 z titulu činnosti jednatele společnosti (a byl tedy účastníkem nemocenského pojištění podle zvláštní úpravy stanovené vyhláškou č. 165/1979 Sb.) a obecné právní otázky účasti na nemocenském pojištění v kasační stížnosti nezpochybňoval.

[13] Na základě výše uvedeného tedy šestý senát Nejvyššího správního soudu konstatuje, že ani případná záporná odpověď ze strany rozšířeného senátu na jím předloženou právní otázku by nebránila uznání účasti na nemocenském pojištění těch osob, jejichž pracovněprávní vztah platně nevznikl. V rozhodném období let 2002 až 2010 totiž normovala dopad soukromoprávní neplatnosti samotná úprava nemocenského pojištění. Ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 54/1956 Sb. výslovně uvádělo, že za zaměstnance v

pracovním poměru se pro účely tohoto zákona považuje též osoba činná v poměru, který má obsah pracovního poměru, avšak pracovní poměr nevznikl, neboť nebyly splněny všechny podmínky stanovené pracovní právními předpisy pro jeho vznik. Obdobně § 5 písm. a) bod 15 zákona č. 187/2006 Sb. (účinného od 1. 1. 2009) stanovil, že pojištění jsou při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastní zaměstnanci, jimiž se pro účely tohoto zákona rozumí mj. „osoby činné v poměru, který má obsah pracovního poměru, avšak pracovní poměr nevznikl, neboť nebyly splněny podmínky stanovené pracovní právními předpisy pro jeho vznik.“ Citovaná ustanovení obou zákonů tedy vztahují účast na nemocenském pojištění též na ty osoby, jejichž pracovní právní vztah platně nevznikl. Jinými slovy, obě ustanovení povyšují fakticitu pracovního vztahu nad jeho (soukromoprávní) normativitu. Aniž by mechanicky přebíralo dopady soukromoprávních formalit, chrání veřejné právo ve vztahu k *de facto* zaměstnanci jeho veřejnoprávní status a z toho mu plynoucí nároky. Správní orgány při určování účasti zaměstnance na nemocenském pojištění dle zákonů o nemocenském pojištění použitelných v letech 2002 až 2010 tedy musely brát v potaz, zda je pracovní smlouva ve smyslu soukromého práva neplatná či nikoliv. Byla-li pracovní smlouva platná, vznikala dané osobě účast na pojištění jako zaměstnanci v pracovním poměru [2 odst. 1 písm. a) zákona č. 54/1956 Sb., resp. § 5 písm. a) bod 1 zákona č. 187/2006 Sb.]. Byla-li pracovní smlouva neplatná, vznikala dané osobě účast na nemocenském pojištění v souladu s § 2 odst. 2 zákona č. 54/1956 Sb., respektive § 5 písm. a) bod 15 zákona č. 187/2006 Sb., to ovšem za podmínky, že přes formální neplatnost pracovní smlouvy byla daná osoba pro svého zaměstnavatele skutkově činná. Nejvyšší správní soud tedy nemá žádný rozumný důvod odchytil se od právního názoru vyjádřeného v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2010, č. j. 3 Ads 119/2010 – 58 a shrnuje, že byť je nyní souzená věc projednávána v odlišném režimu, tj. ve správním soudnictví, platnost pracovní smlouvy ze dne 1. 8. 2002 musí být posouzena z hlediska souladu s ustálenou judikaturou civilních soudů v pracovních věcech.

[14] Za jedinou dostatečně konkretizovanou kasační výtku namítající rozpor pracovní smlouvy ze dne 1. 8. 2002 s judikaturou civilních soudů se dá považovat pouze tvrzení stěžovatele, že Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích se otázkou platnosti pracovní smlouvy ze dne 1. 8. 2002 zabýval v civilním řízení a v rozsudku ze dne 25. 10. 2012, sp. zn. 36 Cm 201/2009, ji posoudil jako neplatnou. Nejvyšší správní soud si příslušný spis vyžádal a z rozsudku ze dne 25. 10. 2012, č. j. 36 Cm 201/2009 – 324, zjistil, že Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích posuzoval žalobu stěžovatele na zaplacení částky 114.881 Kč, kterou měla osoba zúčastněná na řízení neoprávněně vynaložit za stěžovatele v souvislosti s jeho činností v období od 4. 5. 2009 do 23. 6. 2009. Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích se skutečně vyjádřil i k otázce platnosti pracovní smlouvy ze dne 1. 8. 2002 a konstatoval, že tato smlouva je dle jeho názoru neplatná, neboť bez jakéhokoli rozlišení směřuje odměnu za výkon funkce předsedy družstva s odměnou za výkon jiných např. administrativních činností osoby zúčastněné na řízení, které přímo s výkonem funkce nesouvisí a na jejichž výkon lze uzavřít smlouvu pracovní. Z předmětného civilního spisu však dále plyne, že Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 3. 9. 2014, č. j. 7 Cmo 76/2013 – 353, citovaný rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích zrušil (resp. zrušil v rozsahu výroků, kterými bylo rozhodnuto o oprávněnosti zaplacení mzdy osobě zúčastněné na řízení), neboť jej považoval za částečně nepřezkoumatelný, a to především pro nedostatek

pokračování

právní kvalifikace jednotlivých jednání osoby zúčastněné na řízení. Vrchní soud v Praze konstatoval, že pro posouzení oprávněnosti majetkových nároků stěžovatele si měl Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích nejprve ujasnit, jakých právních jednání se měla osoba zúčastněná dopustit v rozporu se zákonem, resp. zda v jednotlivých případech jednala jako člen statutárního orgánu (a přešlo tak na ni důkazní břemeno prokázat, že jednala s péčí řádného hospodáře) či nikoli. Tím Vrchní soud v Praze přisvědčil odvolací námitce osoby zúčastněné na řízení, že Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích opomenul při svém rozhodování zohlednit existenci pracovního poměru osoby zúčastněné na řízení a v rámci tohoto poměru vykonávané práce. Nejvyšší správní soud má tedy za to, že stěžovatelův blíže nespecifikovaný odkaz na rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 25. 10. 2012, č. j. 36 Cm 201/2009 – 324, nemohl zpochybnit závěry napadeného rozsudku (a potažmo napadeného rozhodnutí), neboť citovaný rozsudek byl Vrchním soudem v Praze zrušen a není tak pravomocný. Navíc byl zpochybněn právě v části týkající se právní kvalifikace jednání osoby zúčastněné na řízení (resp. v hodnocení, v jakých případech tato osoba jednala jako člen statutárního orgánu či v jiném právním postavení). Nelze tedy vyloučit, že Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích v novém řízení svůj názor o neplatnosti pracovní smlouvy ze dne 1. 8. 2002 přehodnotí.

[15] Pro úplnost je třeba uvést, že otázka platnosti či neplatnosti pracovní smlouvy sice spadá do výlučné kompetence civilních soudů (jsou-li samozřejmě tyto otázky žalobním návrhem k řešení vzneseny), pro žalovanou však představuje předběžnou otázku ve smyslu § 57 správního řádu, o níž si může učinit úsudek (podobně jak to učinil Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích, když rozhodoval o soukromoprávním majetkovém nároku stěžovatele vůči osobě zúčastněné na řízení). Ustanovení § 57 odst. 1 písm. c) správního řádu pak výslovně řadí mezi otázky, o nichž si správní orgán nemůže učinit úsudek sám, pouze otázky, zda byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt a kdo za něj odpovídá, a dále otázky osobního stavu. V takovém případě je správní orgán povinen uvést, z jakých úvah při vyřešení otázky vychází (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 A 101/2002 – 52, publ. pod č. 315/2004 Sb. NSS). V nyní posuzovaném případě tak žalovaná učinila (srov. odst. [11] tohoto rozsudku), přičemž zcela správně posuzovala platnost pracovní smlouvy ze dne 1. 8. 2002 v intencích judikatury Nejvyššího soudu (zohlednila jeho rozsudky sp. zn. 21 Cdo 3090/2008, sp. zn. 21 Cdo 963/2002 či sp. zn. 21 Cdo 737/2004) a uvedla konkrétní činnosti osoby zúčastněné na řízení, které dle jejího názoru mohly být platným předmětem pracovní smlouvy. K tomu je možné podotknout, že závěry Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 25. 10. 2012, č. j. 36 Cm 201/2009 – 324, se nedaly beze zbytku aplikovat na nyní posuzovanou věc (a vyvrátit tak závěry žalované) ani kdyby citovaný rozsudek nabyl právní moci. Předmětem civilního řízení byly nároky stěžovatele pouze za období od 4. 5. 2009 do 23. 6. 2009. Sám stěžovatel v civilním řízení uznal nedostatečné právní zajištění svého vztahu k osobě zúčastněné na řízení a nevznášel vůči ní jakékoli nároky vztahující se k činnosti před 14. 4. 2009 (tj. dnem, kdy osoba zúčastněná na řízení přestala být předsedou družstva). Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích připustil, že osoba zúčastněná na řízení mohla s odkazem na pracovní smlouvu ze dne 1. 8. 2002 vykonávat jisté činnosti, za něž by jí náležela odměna (z jednání představenstva byla však srozuměna s tím, že platnost této pracovní smlouvy může být problematická). Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích navíc

v souladu se zásadou koncentrace řízení nepřihlížel k opožděným tvrzením osoby zúčastněné na řízení (jako žalovaného v onom řízení) a důkazům, jež se týkaly jejich mzdových nároků vůči stěžovateli.

[16] Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že oproti přezkoumatelnému a logicky odůvodněnému názoru žalované, že na základě pracovní smlouvy ze dne 1. 8. 2002 trvala osobě zúčastněné na řízení účast na nemocenském pojištění do 13. 8. 2010, stěžovatel v kasační stížnosti nepředložil žádná konkrétní právně významná skutková tvrzení na podporu svého názoru, že pracovní smlouva ze dne 1. 8. 2002 je neplatná. Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že argumenty předestřené stěžovatelem v kasační stížnosti, resp. nekonkretizovaný odkaz na rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 25. 10. 2012, č. j. 36 Cm 201/2009 – 324, nebyly způsobilé zpochybnit závěry, ke kterým ve správním řízení dospěla žalovaná v podobě, jak je akceptoval krajský soud.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[17] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[18] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud na základě § 60 odst. 1, 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná sice měla ve věci úspěch, podle § 60 odst. 2 s. ř. s. však správnímu orgánu ve věcech nemocenského pojištění nelze přiznat právo na náhradu nákladů řízení, na které by měl jinak nárok podle § 60 odst. 1 s. ř. s.

[19] Osoba zúčastněná na řízení má podle § 60 odst. 5 s. ř. s. právo na náhradu jen těch nákladů řízení, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. V tomto řízení však osobě zúčastněné na řízení žádná povinnost uložena nebyla, nemá tak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. května 2015

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu